

**SITUAȚIA CURENTĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
ÎN COMPARĂRI INTERNAȚIONALE
Studiu în domeniul competitivității globale**

*Alexandru STRATAN, dr. hab., IEFS
Zaharia OLĂRESCU, cercet. șt., IEFS
Carmen NICOLAE, drd., Romania*

În studiul efectuat s-a încercat de a aprecia situația în linii generale a economiei Republicii Moldova în comparație cu alte state europene și CSI în curs de dezvoltare, de a urmări evoluția acestora pe parcursul perioadei reformelor economice. S-au făcut unele evaluări în direcția determinării numărului de concetățeni care muncesc peste hotare și care ar fi aportul lor la formarea veniturilor țării.

În perioada de tranziție la economia de piață Republica Moldova s-a confruntat cu probleme majore în vederea asigurării eficiente și rapide a transformărilor economice, în rezultat costurile acestor transformări s-au dovedit a fi nejustificat de mari. După mai mult de 20 de ani de reforme economia țării nu a reușit să recupereze pierderile din anii de recesiune, care s-au produs, în principal, în primii ani de tranziție – 1989-1994.

În linii mari se poate de spus că, perioada de recesiune a durat prea mult timp, pierderile au fost prea mari, iar ritmurile de creștere din perioada de relansare economică nu au fost suficiente pentru a recupera acele pierderi. În rezultat acum (2010) țara dispune de un potențial economic egal cu 55,5% din PIB în raport cu cel care îl posedă până la demararea reformelor economice.

Conștientizând faptul, că a evolua și mai departe în același mod ca și în trecut ar însemna o destrămare totală a țării, clasa politică trebuie să reacționeze adecvat situației. Iar situația este de așa natură, încât obligă să se întreprindă măsuri cardinale. Se cer noi modele de dezvoltare economică, necesită elaborarea și implementarea a altor acțiuni, chiar și ne tradiționale, deoarece Republica Moldova, geografic situată în centrul Europei, conform nivelului actual de dezvoltare, s-a pomenit între două țări care fac parte cu totul din alte regiuni ale lumii.

Cam așa, în linii generale, făcând referire la sursa „Human Development Report, 2010”, s-ar putea califica situația curentă a Moldovei. Astfel, conform sursei citate, după Indicele Dezvoltării Umane, Republica Moldova cu indice de 0,623 este amplasată pe locul 99, între Botswana (0,633, loc.98) și Mongolia (0,622, loc.100), iar din fosta URSS sub nivelul Moldovei de dezvoltare se află doar Uzbekistanul (102), Kyrgyzstanul (109) și Tajikistanul (112).

Indicele Dezvoltării Umane este calculat în baza a mai multor componente (speranța de viață, nivelul de școlarizare și a.), iar Produsul Intern Brut per capita este unul din principalele componente ale acestuia. De aceea în analiza ce urmează se va utiliza acest indicator care, de altfel, și caracterizează nivelul dezvoltării economice a oricărei țări (vezi Tabelul 1).

**THE CURRENT SITUATION
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA
IN INTERNATIONAL COMPARISONS
A global competitiveness study**

*Alexandru STRATAN, PhD, IEFS
Zaharia OLĂRESCU, scientific researcher, IEFS
Carmen NICOLAE, drd., Romania.*

The study attempts to assess the general situation of the Moldovan economy compared to the other European and CIS developing countries, to follow their evolution during the economic reforms. There has been made some assessment towards determining the number of fellow citizens who work abroad and what would be their contribution to the income formation of the country.

The Republic of Moldova has faced major problems in order to ensure effective and fast the economic transformations during the transition period to a market economy, the resulting costs of these changes proved to be unjustifiably high. After more than 20 years of reforms, the country's economy failed to recover losses from the years of recession, which occurred mainly during the first years of transition - from 1989 to 1994.

Generally it can be said that the recession has lasted too long, the losses were too high and the growth rates during the period of economic recovery were not sufficient for recovering those losses. The result now (in 2010) is that the country has an economic potential equal to 55.5% of GDP compared to that one that it had until the start of economic reforms.

Acknowledging the fact that the further evolution in such a way as in the past would mean a total disintegration of the country, politicians have to react adequately to the situation. And the situation compels to be taken cardinal measures. There are required new models of economic development, it is necessary to develop and implement other actions, even non-traditional, as the Republic of Moldova, geographically located in the Central Europe, according to the current level of development, has found itself to be between two countries that belong to other regions of the world.

In such a way, referring to the source "Human Development Report, 2010" the current situation of Moldova may be qualified. According to this source, after the Human Development Index, the Republic of Moldova with an index of 0.623 is on the 99th place, between Botswana (0.633, 98th place) and Mongolia (0.622, 100 place) and from the former USSR, only Uzbekistan (102), Kyrgyzstan (109) and Tajikistan (112) are under Moldova's level of development.

Human Development Index is calculated on the basis of several components (life expectancy, level of education and others), and GDP per capita is one of its main components. Therefore, in the following analysis there will be used this indicator, that in fact, characterizes the economic development level of any country (see Table 1).

Tabelul 1/ Table 1

Date comparative vizând evoluția PIB per capita după paritatea puterii de cumpărare (PPC) în țările în curs de dezvoltare ale Europei de Est și CSI/ Comparative data regarding the evolution of GDP per capita by the purchasing power parity (PPP) in developing countries of Eastern Europe and CIS

Țara	PIB după paritatea puterii de cumpărare (PPC, dol. SUA)/ GDP by the purchasing power parity (PPP, USD)								
	1990	Locul ocupat în topul țărilor/ Place in the top of the countries	2000	Locul ocupat în topul țărilor/ Place in the top of the countries	2005	Locul ocupa în topul țărilor/ Place in the top of the countries	2020 2010 (preliminar)	Locul ocupat în topul țărilor/ Place in the top of the countries	2010/1990 + (-)
Republica Cehă	17318	1	17918	2	21608	2	24419	2	+1
Slovenia	16814	2	20213	1	24050	1	26527	1	-1
Rusia	13675	3	9328	9	12843	10	15719	8	+5
Croația	13675	4	12535	5	15593	6	16980	7	+3
Ungaria	13596	5	14901	3	18600	3	18986	4	-1
Slovacia	13426	6	13724	4	17442	5	22341	3	-3
Lituania	12860	7	9674	8	14420	8	15327	9	+2
Estonia	11096	8	12143	7	18096	4	18355	6	-2
Letonia	10575	9	8951	10	13680	9	13244	10	+1
România	8962	10	7806	11	10686	11	12910	12	+2
Macedonia	8829	11	7645	12	8105	15	9577	16	+5
Ucraina	8730	12	4002	17	6045	17	6591	19	+7
Polonia	8598	13	12367	6	14504	7	18406	5	-8
Bulgaria	7893	14	7172	13	9667	12	11547	14	0
Kazahstan	7676	15	5853	15	9419	13	11927	13	-2
Belarus	6966	16	6291	14	9246	14	13097	11	-5
Georgia	5845	17	2523	19	3819	21	4946	21	+4
Moldova	5170	18	1794	22	2557	22	2917	23	+5
Azerbaidjan	5147	19	2696	18	4868	19	9870	15	-4
Turkmenistan	4059	20	2514	20	5054	18	7627	18	-2
Albania	3964	21	4872	16	6247	16	7737	17	-4
Tajikistan	3317	22	1085	25	1603	25	2065	25	+3
Armenia	3179	23	2484	21	4437	20	5286	20	-3
Kyrgyzstan	2712	24	1626	24	1871	24	2332	24	0
Uzbekistan	2168	25	1767	23	2166	23	3084	22	-3

Sursa/Source: International human development indicators (<http://hdrstats.undp.org/en/indicators/62006.html>)/ International human development indicators (<http://hdrstats.undp.org/en/indicators/62006.html>).

În tabelul de mai sus sunt selectate 25 de țări în curs de dezvoltare, care în anii 1989-1990 au pornit pe calea reformelor economice. Ele sunt aranjate după nivelul de dezvoltare economică (PIB per capita) la acel moment.

După cum rezultă din tabel, prima ce se evidențiază, este diferența deosebit de mare a nivelului de dezvoltare dintre țara de pe primul loc (Republica Cehă) și ultimul (Uzbekistan) care era de 8 ori. De menționat faptul că, pe parcursul acestor 20 de ani, diferența nivelului de dezvoltare dintre țara de pe primul loc (Slovenia) și ultimul loc (Tajikistan) nu numai că s-a redus, ci dimpotrivă, s-a mărit constituind aproape 13 ori. Mai

In the above table there are selected 25 developing countries, which in 1989-1990 have embarked on with the economic reforms. They are sorted by level of economic development (GDP per capita) at that time.

As it is shown in the table, the first thing that stands out is the very large difference in the level of development of the country from the first place (Czech Republic) and the last (Uzbekistan), which was 8 times. It should be noted that during these 20 years, the difference in development level of the country from the first place (Slovenia) and last place (Tajikistan) not only decreased but rather increased up almost 13 times. Several countries

multe țări (Ucraina, Georgia, Moldova, Tajikistan, Kyrgyzstan) până în prezent nu au atins nici nivelul inițial (de până la demararea reformelor) de dezvoltare economică. Aceste țări, în principal și se amplasează pe ultimele locuri în clasamentul din top.

Printre țările cu cele mai mari performanțe de menționat Polonia, care s-a ridicat de pe locul 13 tocmai pe locul 5, asigurând o creștere pe parcurs de peste 2,1 ori. Din țările CSI cele mai bune rezultate au obținut Belarus (avansare cu 5 trepte), Azebaidjan (4 trepte), Armenia (3 trepte). Rusia, deși a obținut o creștere de 15%, a cedat mult (de la locul 3-4 până la locul 8), Ucraina a cedat și mai mult, coborând cu 7 trepte.

Însă revenim la **Republica Moldova**. De menționat că evoluția ei a fost una din cele mai nereușite din topul tuturor țărilor vizate. Moldova a alunecat treptat de la locul 18 în 1990, la 22 în 2000 - 2005 și până la locul 23 în anul 2010. Însă nu cedarea treptată a poziției inițiale este marea dramă a țării, ci faptul că economia țării s-a distanțat și mai mult de la nivelul de dezvoltare al altor țări.

Astfel, în anul 1990, în țară se producea PIB per capita în valoare de 5170 dol. SUA, ori 30% din nivelul celei mai dezvoltate pe atunci țări din top (Republica Cehă), pe când în 2010 s-a produs doar 2917 dol. SUA, ceea ce față de 26527 dol. SUA în Slovenia (cel mai înalt nivel în prezent) aceasta constituie cca. 11%. Această evoluție este contrară logicii, deoarece, o țară cu un nivel redus de dezvoltare, de obicei, are șansa de a se dezvolta cu ritmuri mai accelerate, de cât cele cu un nivel înalt de dezvoltare. Dar, în cazul nostru, aceasta nu s-a întâmplat.

Moldova nu se poziționează mult mai bine și în comparație cu vecinii săi. Astfel, dacă în 1990 coraportul dintre PIB per capita al Moldovei era de cca. 60% față de cel al României și Ucrainei, apoi în 2010 acesta a fost de doar 23% și 44%, respectiv. Și, dacă nu atât de mult, când se făcea o referire la situația economică a țării, constatam că suntem pe penultimul loc în Europa și că, doar Albania este mai săracă ca noi, apoi acum această țară cu PIB per capita la valoarea de 7737 dol. SUA este mult mai departe de cât noi.

De mai menționat că, dacă după Indicele Dezvoltării Umane (per ansamblu) Moldova ocupă locul 99, apoi după componenta principală a acestuia – PIB per capita ea se află pe locul 120 din cca.170 de țări incluse în listă. Aceasta este situația actuală a țării în comparație cu situația din alte state.

Produsul Intern Brut ori Venitul Național Disponibil Brut (VNDB)?

Pe de altă parte, indicatorul „PIB per capita”, din punctul de vedere al comparațiilor internaționale, nu pare a fi cel mai potrivit, având în vedere că, acest indicator reflectă doar valoarea adăugată a bunurilor și serviciilor produse în interiorul țării, fără a lua în calcul transferurile de peste hotare (remitențele) parvenite din munca cetățenilor noștri care activează acolo fie legal, fie ilegal, iar în cazul Moldovei și a altor state similare acestea au o pondere substanțială în structura veniturilor țării. Mai corect ar fi de a opera cu indicatorul „Venitul Național Disponibil Brut”, care include și aceste surse de venituri (vezi Tabelul 2).

(the Ukraine, Georgia, Moldova, Tajikistan, and Kyrgyzstan) so far have not reached the initial level (up to the start of reforms) of economic development. These countries are mainly located on the last places in the top.

Among the countries with the highest performance there is Poland, which raised to the 13th place just from the 5th, ensuring an ongoing growth of over 2.1 times. Among the CIS countries, the best results were obtained by Belarus (5 steps advancement), Azerbaijan (4 steps), Armenia (3 steps). Russia, although it obtained an increase of 15% has fallen a lot (from the 3-4th place to 8th place), Ukraine has yielded even more, getting down with 7 steps.

But if we get back to Moldova, we can mention that its growth was one of the most unsuccessful of the top of all the concerned countries. Moldova gradually slipped from the 18th place in 1990 to 22 in 2000-2005 and to 23rd place in 2010. But this is not the greatest drama of the country, but the fact that country's economy has distanced even more from the level of development of other countries.

Thus, in 1990, in the country there was a 5170 USD value of GDP per capita, or 30% of the most developed country from the top (Czech Republic), while in 2010 there were produced only 2917 USD, which compared to 26527 USD in Slovenia (the highest level at present) this is about 11%. This development is contrary to the logic, because a country with a low level of development usually has a chance to grow with faster rhythms, than those with a high level of development. But in our case, this did not happen.

Moldova has not a much better position compared with its neighbours. Thus, if in 1990 the ratio between GDP per capita of Moldova was about 60% of that of Romania and the Ukraine; in 2010 it was only about 23% and respectively, 44%. And, if no long time ago, when there were made references to the country's economic situation, we found that we were on the second lowest place in Europe and that only Albania is poorer than us, and now this last country with a GDP per capita amounted to 7737 USD is far beyond as we are.

It is also worth to mention that according to the Human Development Index (overall) Moldova has a rank of 99, and then, after its main component – GDP per capita it is on the 120th place among 170 countries included in the list. This is the current situation of the country in comparison with the situation in other states.

Gross Domestic Product or Gross National Disposable Income (GNDI)?

On the other hand, the indicator "GDP per capita" in terms of international comparisons, seems to be the most inappropriate, given that this index reflects only the value added of goods and services produced within the country without considering transfers from abroad (remittances) received from the work of our citizens who work there legally or illegally, and in the case of Moldova and other similar countries, they have a substantial share in the revenue structure of the country. More accurately would be to work with the indicator "Gross National Disposable Income", which includes these sources of income (see Table 2).

Tabelul 2/Table 2

**Evoluția venitului național disponibil brut al Republicii Moldova, mil. lei/
Evolution of the gross national disposable income of Moldova, million lei**

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010*
PRODUSUL INTERN BRUT	16020	19052	22556	27619	32032	37632	44754	53430	62922	60430	71849
VENITUL NAȚIONAL BRUT	16814	20484	24805	30838	36414	42740	50026	58410	69098	63834	79000
TRANSFERURI CURENTE PRIMITE DE LA „RESTUL LUMII”	1984	2236	2302	4620	4929	7735	11067	14787	17540	14187	15400
UTILIZĂRI											
TRANSFERURI CURENTE TRANSMISE „RESTULUI LUMII”	189	234	201	383	433	543	788	968	1158	1147	1150
VENITUL DISPONIBIL BRUT	18609	22486	26906	35075	40910	49932	60305	72229	85479	76874	93250
VDB/PIB, %	116.2	118.0	119.3	127.0	127.7	132.7	134.7	135.2	135.9	127.2	129.8

Sursa/Source: Biroul Național de Statistică, conturi naționale, 2010./ National Bureau of Statistics, national accounts, 2010.

Notă: – cu excepția PIB restul indicatorilor sunt calculați de autori./Note: * – excepting GDP, all the indicators are calculated by the authors*

După cum vedem din tabel VNDB pentru țara noastră este mai mare de cât PIB-ul și acesta este în continuă creștere, atât în valori absolute, cât și în raport cu PIB. În ultimii 3 ani de până la criza financiar-economică din 2009, VNDB era cu peste o treime mai mare decât Produsul Intern Brut. Coraportul dintre acești indicatori s-a schimbat de la 116,2% în 2000 până la 135,9% în anul 2008. Anul 2009, afectat de criză, nu se ia în comparație, iar anul 2010 necesită a fi precizat. Aceasta ne vorbește despre creșterea semnificativă a transferurilor de peste hotare legate de exodul masiv al cetățenilor, mai ales începând cu anul 2000.

Dar, pe bună dreptate și trecerea, să presupunem, la acest indicator ca mijloc de comparare internațională, nu ar schimba esențial poziția Republicii Moldova față de alte țări. Și aceasta se explică prin faptul că, transferurile primite de peste hotare, sunt doar cele oficial trecute prin conturile bancare și nu includ cele aduse în țară în afara băncilor. Nu se iau în calcul și acele bunuri câștigate de compatrioții noștri care merg la satisfacerea propriilor necesități, cât și cererea amânată a acestora (acumulările). Cea mai simplă pare a fi metoda de calculare a veniturilor cetățenilor noștri care muncesc peste hotare, având la dispoziție numărul lor și venitul mediu anual câștigat. Cu regret statistica nu poate, cu exactitate, să ne ofere nici una, nici alta. În așa caz vom încerca prin intermediul unor evaluări ipotetice să ajungem la careva concluzii.

1. Care ar fi numărul cetățenilor aflați peste hotare?

Se vehiculează păreri diferite: de la 300 de mii până la 1 milion. Prima cifră practic coincide cu cea declarată de statistica oficială (294,9 mii în 2009). A doua cifră, fără îndoială, este exagerată. Aceasta, într-o oarecare măsură, poate fi explicată analizând cifrele din Tabelul 3.

As we see from table, the GNDI for our country is greater than the GDP and it is in a continuous process of growing, both in absolute terms and relative to GDP. In the past 3 years until the financial and economic crisis from 2009, GNDI was more than a third higher than GDP. The correlation between these indicators has changed from 116, 2% in 2000 to 135.9% in 2008. The year of 2009 was affected by the crisis, and can not be compared, and 2010 still needs to be determinate. This tells us about a significant increase in transfers from abroad due to the massive exodus of citizens, especially since 2000.

But, the totally use of this indicator as a mean of international comparison, would not change the essential position of the Republic of Moldova to the other countries. And this is explained by the fact that the transfers received from abroad, are only the official ones that passed through bank accounts and do not include those that were brought in the country outside the banks. There are not taken into account and those assets earned by our citizens which have to satisfy their personal needs, as well as their delayed request (accumulations). The simplest method seems to be the calculation of income of our citizens that work abroad, taking into account their number and the average annual income. Unfortunately statistics can not accurately give us none, nor the other. In this case, we will try through some hypothetical assessments to reach some conclusions.

1. What would be the number of citizens living abroad?

There are different opinions: from 300,000 to 1 million. Practically the first number coincides with the one reported by the official statistics (294,900 in 2009). The second number is undoubtedly exaggerated. This, to some extent, can be explained by analyzing the numbers from Table 3.

Tabelul 3/Table 3

Repartizarea populației după participarea la activitatea economică, mii persoane/
Distribution of population by participation in the economic activity, thousands persons

	1995	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Numărul mediu anual al populație, mii persoane/ Average annual number of population, thousand of persons	3604	3631	3623	3612	3603	3595	3585	3577	3570	3566	3562
Din total populație:/Of total population:											
populație economic activă/ economically active population	1696	1617	1615	1474	1432	1422	1357	1314	1303	1265	1235
populație ocupată în economie/ employed population in the economy	1673	1499	1505	1356	1316	1319	1257	1247	1251	1184	1143
populație economic inactivă, inclusiv/ economically inactive population, including:	1908	2014	2008	2138	2171	2173	2228	2263	2267	2301	2327
a) pensionari/pensioners	781	705	679	644	637	634	638	637	640	643	645
b) studenți/students	55	79	86	95	104	115	126	128	121	115	110
c) elevi în școli, gimnazii, licee, școli secundare, colegii/students in schools, gymnasiums, high and secondary schools, colleges	709	660	641	621	594	569	545	517	491	468	447
d) copiii/children	337	313	298	283	273	267	263	265	263	263	264
Total, a,b,c,d/ Total, a,b,c,d	1882	1757	1704	1643	1608	1585	1592	1547	1515	1479	1467
Diferența dintre populația economic inactivă și suma subpunctelor a,b,c,d/ Difference between the economically active population and the sum of a, b, c, d	26	257	304	495	563	588	646	716	752	822	860
Modificări structurale a populației după nivelul de încadrare în spațiul economic/ Structural changes of population by the level of employment in the economic area											
Populație economic activă/ Economically active population	47.1	44,4	44,5	40,8	39,7	39,5	37,8	36,7	36.5	35.5	
Populație ocupată în economie/ Employed population in the economy	46.5	41,2	41,5	37,5	36,5	36,6	35,0	34,8	35.0	33.2	32.1
Populație economic inactivă/ Economically inactive population	52.9	55,6	55,5	59,2	60,3	60,5	62,2	63,3	63.5	64.5	65.3

Sursa/Source: Anuarele Statistic ale Republicii Moldova, 2008, 2009, 2010./ Statistical Yearbooks of the Republic of Moldova, 2008, 2009, 2010.

Din tabel rezultă că, în Moldova, populația economic activă a fost în permanentă descreștere, iar cea inactivă, dimpotrivă, a crescut treptat de la 2014 mii persoane în 2001 până la 2327 mii în 2010, ori cu 313 mii de persoane. Conform logicii normal ar fi fost ca și componentele acestuia (pensionarii, studenții, elevii etc.) să aibă aceeași dinamică. Însă aici avem o evoluție cu totul inversă. Numărul acestora s-a redus cu 290 mii, astfel decalajul dintre populația economic inactivă și componentele acestuia a crescut de la 257 mii în 2001 până la 860 mii persoane în anul 2010. Adică o bună parte din populație din categoria inactivă, în realitate nu se găsesc printre aceștia. Cine deci sunt aceste persoane, care conform statisticii sunt prezenți în țară, iar în realitate lipsesc? Ar putea fi cei plecați peste hotare? Cu siguranță da, dar nu toți cei 860 mii. Cum atunci de aflat numărul acestora, chiar dacă și cu o exactitate redusă?

Analizând modificările structurale ale populației după nivelul de încadrare în spațiul economic al Moldovei observăm ponderea extrem de scăzută a populației ocupate în economie, raportată la populația totală (32.1%), vezi Tabelul 3. Comparând cu rata de ocupare a

The table shows that, in Moldova, the economically active population were steadily declining and the inactive one, by contrast, gradually increasing from 2014 thousands of people in 2001 to 2327 thousands in 2010, or by 313,000 persons. Logically, it would be normal if its components (pensioners, students, pupils, etc.) to have the same dynamic. But here we have a completely opposite trend. Their number fell with 290,000, so the gap between the economically inactive population and its components increased from 257,000 in 2001 to 860,000 persons in 2010. That means that much of the population from the inactive category, in reality, are not among them. So who are these people, who according to the statistics are present in the country, and in fact are missing? It could be those who are abroad? Certainly yes, but not all the 860,000. How then to know their number, even with a reduced accuracy?

Analyzing the structural changes of the population by level of employment in the economic area of Moldova, we can observe an extremely low share of **employment in the economy**, relative to the total population (32.1%), see Table 3. Comparing to the employment rates of other

altor țări, spre exemplu Olanda (52,1%), Austria (49,2%), Anglia (48%), Germania (47,3%), SUA (46,7%), Ucraina (45,7%), România (44,0%), observăm că între aceste țări și Moldova există o discrepanță enormă: în Olanda rata de ocupare este cu 62%, în Austria - cu 53.3%, în Ucraina-cu 42.4%, în România-cu 37% mai mare decât în Moldova. Aplicând, în cazul nostru, o rată medie de ocupare, să zicem a celei din SUA sau Germania în jur la 47%, populația ocupată în economie ar trebui să fie cu **531 mii** mai mare decât cea existentă ($3562 \times 47 - 1143 = 531$ mii. Este mult probabil că în limitele acestei cifre se încadrează **populația plecată peste hotarele țării.**

O altă metodă, mult mai simplă, ne aduce la aceeași cifră. Pentru aceasta e destul de a privi în trecut, pe vremurile când exodul de abia începuse și de a compara cu ceia ce avem acum. Spre exemplu, populația ocupată în economie în anul 1995 constituia 1673 mii persoane, iar în 2010 - 1143 mii, diferența fiind de 530 mii persoane. Dealtfel, cam la aceleași concluzii au ajuns și experții Băncii Mondiale în Memorandumul Economic pentru Moldova, în care se atestă că cca. 40% din brațele de muncă ale Republicii Moldova se află peste hotarele țării.

Nivelul de ocupare, dealtfel, vorbește despre capacitatea societății de a crea locuri de muncă și de a asigura cetățenilor săi un trai decent.

2. Care ar fi veniturile cetățenilor aflați peste hotarele țării ?

Din informația percepută de la mai mulți din cei care muncesc peste hotare, veniturile lor lunare sunt de la 600 până la 1000 și mai mulți dolari pe lună, adică în mediu în jurul la 800 dolari pe lună, ori cca. 10 mii lei. Pornind de la această ipoteză putem admite că, cetățenii noștri peste hotare ar avea un câștig anual de cca. 64 mild. lei ($530000 \times 10000 \times 12$) ori practic egal cu încă un PIB produs în țară în ultimii ani.

O altă sursă de venituri, pe care statistica nu este în stare să o identifice integral, este economia tenebră. După părerile mai multor experți aceasta ar avea o cotă de peste 30 la sută față de cel real calculat de statistică, adică încă în jur de 22 mild. lei.

Asumând aceste 3 cifre am avea una nouă, egală cu 158 mild. lei ($72,0 + 64 + 22$) adică un venit (ipotetic) de 2,2 ori mai mare decât cel calculat de statistica oficială, ceea ce în 2010 (după PPC) ar avea o mărime de cca. **6,4 mii** dolari SUA per capita și nu **2,9 mii**. Însă, chiar și această cifră mult mai mare decât cea luată în calcul în cadrul comparațiilor internaționale, formează doar cca. 50% din PIB-ul atins de așa state ca Letonia, România, Belarus și doar cca. 25% din cel al Cehiei și Sloveniei și ea ne vorbește convingător despre locul pe care îl deține țara în lumea ce ne înconjoară. Calculele demonstrează că, dacă s-ar întâmpla un miracol și am începe să ne dezvoltăm cu ritmuri majore, în jur la 10% anual, și am porni de la cifra de 6,5 mii dol. per capita, în așa caz am izbuti să atingem nivelul actual al Letoniei, României și a Belarusiei nu mai devreme decât peste 7 ani, iar cel al Sloveniei și Cehiei – peste 14-15 ani.

countries, such as the Netherlands (52.1%), Austria (49.2%), United Kingdom of Great Britain (48%), Germany (47.3%), USA (46.7%), the Ukraine (45,7%), Romania (44.0%), we can see that between these countries and Moldova there is a huge discrepancy: the Dutch employment rate is with 62%, in Austria, with 53.3% in the Ukraine, with 42.4% in Romania, 37% higher than in Moldova. Applying, in our case an average rate of employment, to say the U.S. or Germany, which is around of 47%, employed population in the economy should be with **531,000** higher than the existing one ($3562 \times 47 - 1143 = 531,000$). It is more likely that within this numbers are the **people that left abroad.**

Another method, more simple, brings us to the same figure. For this, it is enough to look in the past, the days when the drain just started and to compare with what we have now. For example, employment in the economy in 1995 was 1,673 thousands people, and in 2010-1143 thousands, the difference being of 530 thousand people. In fact, about the same conclusion was reached and by the World Bank Economic Memorandum experts for Moldova, which shows that about 40% of the working arms of the Republic of Moldova are abroad.

The level of employment, in fact, talks about society's capacity to create jobs and ensure its citizens a decent living.

2. What would be the income of citizens living abroad?

From the information collected from many of those who are working abroad, their monthly income is from 600 to 1000 USD and even more, meaning an average around 800 USD per month, or approx. 10,000 lei. From this hypothesis we can admit that our citizens abroad would have an annual income of approx. 64 billion. Lei ($530000 \times 10000 \times 12$) or almost equal to one more GDP produced in the country in recent years.

Another source of income, the one that statistic is not able to fully identify, is the shadow economy. According to many experts it would have a share of over 30 percent compared to the real calculated data that is still around 22 billion. Lei.

Assuming these three numbers we have a new one, equal to 158 billion. lei ($72.0 + 64 + 22$), which means an income (hypothetical) of 2.2 times higher than that calculated by the official statistics, which in 2010 (by PPP) would have a size of approx. 6.4 thousands USD per capita and not 2.9 thousands. But even this figure is much higher than the one which is taken into account in the international comparisons, and it forms only approx. 50% of the GDP reached in such countries as Latvia, Romania, Belarus and only approx. 25% of that of the Czech Republic and Slovenia, and it also speaks convincingly about the place that the country holds in the world that surrounds us. Calculations show that if a miracle would happen and we would begin to develop with major rhythms, about 10% annually, and we would start from the number of 6,5 thousands USD per capita, in this case, we would managed to reach the current level of Latvia, Romania and Belarus not earlier than after seven years, while that of Slovenia and the Czech Republic - over 14-15 years.

Concluzii:

- Conform ultimelor publicații „Human Development Report, 2010”, după Indicele Dezvoltării Umane (0,623) Republica Moldova este amplasată pe locul 99 în lume. Din fosta URSS mai jos ca Moldova se găsesc doar Uzbekistanul (102), Kyrgyzstanul (109) și Tagikistanul (112);

- De la începutul reformelor în Moldova potențialul economic, evaluat ca PIB per capita după paritatea puterii de cumpărare, s-a redus de la 5170 dol. SUA în 1990 până la 2917 dol. SUA în 2010, ori cu 44%;

- Conform estimărilor efectuate peste hotarele țării se află peste 530 mii de cetățeni, iar venitul lor anual ar atinge cca. 64 mld. lei, ce se echivalează cu un PIB anual produs în țară;

- Se presupune că valoarea PIB produsă în economia tenebră ar fi de cel puțin 30% față de cel oficial, ceea ce ar constitui 22 mld. lei, astfel în anul 2010 PIB-ul total ar fi constituit cca. 158 mld. lei, ori de 2,2 ori mai mare, decât cel calculat oficial și luat ca bază în comparările internaționale, adică 6,4 mii dol. SUA per capita;

- În caz că am izbuti să asigurăm ritmuri de dezvoltare în jur la 10% anual, și am porni de la cifra de 6,4 mii dol. per capita, am reuși să atingem nivelul actual al Letoniei, României și a Belarusiei peste 7 ani, iar cel al Sloveniei și Cehiei – peste 14-15 ani.

Tendința negativă din ultimii ani, în caz că va continua, ar putea aduce la consecințe greu de presupus. Este cert faptul că, modelul de dezvoltare social-economică de până în prezent nu mai poate fi perpetuat, deoarece acesta, bazat pe consum și remitențe, este unul stagnant și fără perspectivă. Noua guvernare ar trebui să țină cont de situația creată și să întreprindă măsuri extraordinare, pentru a evita o explozie socială.

Potrivit Clasamentului realizat de **Forul Economic Mondial**, 2010-2011, Republica Moldova se afla pe locul 94 din 139 de țări ale lumii. În calcul au fost luate trei categorii de factori de influență a competitivității: cerințe de bază, promotori ai eficienței și factori inovativi.

Cel mai prost, țara noastră stă la capitolul inovații. Instabilitatea politică continuă să rămână problema nr.1, ce afectează competitivitatea țării. La capitolul "cerințe de bază", Forul Economic Mondial s-a referit la situația din mediul instituțional (locul 102), infrastructură (locul 97), situația macroeconomică (locul 90) și situația din domeniul sănătății și educației (locul 84).

La capitolul "promotori de eficiență", factorii luați în calcul la realizarea clasamentului au constituit situația din învățământul superior și gradul de instruire (locul 78), eficiența pe piața bunurilor (locul 104), eficiența pe piața forței de muncă (locul 68), dezvoltarea pieței financiare (locul 103), dotarea tehnică (locul 89) și mărimea pieței (locul 121).

La capitolul "factori inovaționali", RM ocupă locul 113 în ce privește afacerile sofisticate și locul 129 – la nivel de inovații.

Impedimente pentru competitivitatea afacerilor în RM rămâne a fi instabilitatea politică, urmată de accesul limitat la resurse de finanțare, corupție, birocrație. Mai puțin determinante, sunt forța de muncă necalificată, inflația și calitatea asistenței medicale publice.

Conclusions:

- According to the latest publications "Human Development Report, 2010" after the Human Development Index (0.623) Moldova is placed on the 99th place in the world. From the former USSR only Uzbekistan (102) Kyrgyzstan (109) and Tajikistan (112) are below as Moldova;

- From the beginning of reforms in Moldova, the economic potential evaluated as GDP per capita by purchasing power parity, was reduced from 5170 USD in 1990 to 2917 USD in 2010, or by 44%;

- According to the made estimates, over 530 thousand citizens are abroad, and their annual income should reach approx. 64 billion. lei, which is equivalent to an annual GDP produced in the country;

- It is assumed that the value of GDP produced in the shadow economy would be at least 30% of the official one, which would be 22 billion. Lei, so in 2010 the total GDP would have been about. 158 billion. lei, or 2.2 times higher than the officially calculated one and taken as the basis for international comparisons, which mean 6,4 thousand USD per capita;

- In the case that we would manage to ensure development rates around 10% annually, and we would start from the number of 6,4 thousands USD per capita, we would reach the current level of Latvia, Romania and Belarus over 7 years, while that of Slovenia and the Czech Republic – over 14-15 years.

The negative trend of the recent years, if it continues, could lead to some difficult consequences. It is clear that the socio-economic model to date can not be continued because it is based on consumption and remittances, and it is stagnant and without perspective. The new government should take into account the situation and take extraordinary measures to avoid a social explosion.

According to the top made by the **World Economic Forum**, released for 2010-2011, Moldova ranked 94 out of 139 countries. There were taken into account three factors influencing competitiveness: basic requirements, efficiency promoters and innovative factors.

Worst, our country is in the chapter about innovations. Political instability continues to be issue No. 1, which affects the competitiveness of the country. In the "basic requirements", World Economic Forum has referred the situation from the institutional environment (102nd place), infrastructure (97th place), the macroeconomic situation (90th place) and state health and education (84th place).

At the chapter "efficiency promoters", the situation in higher education and training level (rank 78), goods market efficiency (No. 104), labour market efficiency (68th) financial market development (No. 103), technical equipment (No. 89) and market size (No. 121) were the factors that contributed to the rank.

Under the "innovative factors", RM ranks 113 in the sophisticated business and place 129 – the level of innovation.

Political instability, followed by the limited access to financial resources, corruption, and bureaucracy are the impediments to business competitiveness in the Republic of Moldova. Less decisive, there are the unskilled labour, inflation and public health care quality.

Potrivit Clasamentului, Moldova este depășită de Georgia (93), Ucraina (89), Albania (88), Kazahstan (72), Bulgaria (71), Letonia (70) România (67) și Rusia (63).

Modul în care Moldova este tratată de Clasamentul Global al Competitivității, 2010-2011 după nivelul de competitivitate în bună parte coincide cu rezultatele obținute în urma studiului efectuat și îl completează.

According to the ranking, Moldova is exceeded by Georgia (93), the Ukraine (89), Albania (88), Kazakhstan(72), Bulgaria (71), Latvia (70) Romania (67) and Russia (63).

The way how Moldova is treated by the Global Competitiveness Ranking, 2010-2011 by the level of competitiveness, largely coincides with the results of conducted study and completes it.

Bibliografie/Bibliography

1. International human development indicators. (<http://hdrstats.undp.org/en/indicators/62006.html>)
2. Biroul Național de Statistică, Conturi Naționale, 2010.
3. Anuarele statistic ale Republicii Moldova, 2008, 2009, 2010.
4. Raport nr. 55195-MD “Moldova după criza globală: Promovarea competitivității și creșterii partajate, 4 aprilie 2011.